

За результатами аналізу статистичних даних щодо банкострахування в Європі, можна зробити висновок, що така співпраця є ефективною системою розширення можливостей та причиною збільшення прибутків фінансових установ. Проте для подальшого ефективного розвитку банкострахування в Україні необхідно, щоб співпраця відповідала європейському зразку партнерських відносин, які базуються на задоволенні суспільних потреб, отриманні прибутку та злагодженій роботі даних установ.

Література

1. Банківське страхування: нові виклики та можливості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com/public/08/12/26/3665>.
2. European insurance industry database [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.insuranceeurope.eu>.
3. У 2016 році в Україні стало на 23 банки менше [Електронний ресурс] / Українське Незалежне Інформаційне Агентство Новин. – Режим доступу: <https://economics.unian.net/finance/1746087-rabotayuschih-v-ukraine-bankov-za-god-stalo-na-23-menshe.html>.

Підгрушна Ю. А.

Науковий керівник: Налукова Н. І., к.е.н., доцент
Тернопільський національний економічний університет

ВЗАЄМОДІЯ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ТА БАНКІВ У СФЕРІ НАДАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

У сучасних умовах створення спільних продуктів є перспективним як для страхових компаній, так і для банків. У цьому переконує світовий досвід подібної співпраці. Так, західна практика свідчить, зарубіжні банки до 1/3 прибутку отримують від реалізації страхових продуктів. У Європі таким шляхом продається кожен третій поліс страхування життя. Подібна співпраця стає досить перспективною і важливою для банків, в той час як норма процентної маржі доходу банку падає.

Компанії, що займаються продажем страхових послуг через банківські канали, пропонують додаткові послуги своїм клієнтам, значно скорочуючи витрати (банки в Європі скоротили витрати страхової компанії на розповсюдження продуктів і адміністративні витрати на 30-50%), і надають клієнтам повний спектр фінансових послуг. Взаємодія банків та страхових компаній може приймати різні форми, серед яких банківське страхування, страхування банківських ризиків та надання страховим компаніям банківських послуг – розміщення коштів, розрахункове обслуговування та інші.

В Україні відповідно до статті 48 Закону України “Про банки і банківську діяльність” банківським установам заборонено здійснювати діяльність у сфері

страхування [1]. Водночас їм дозволяється виконувати функції страхового агента, що стає основою партнерських відносин між банком та страховою компанією у фінансовому конгломераті. Окрім того, ці фінансові посередники, як і інші учасники фінансового конгломерату, можуть бути клієнтами один одного.

Форми взаємодії страхових компаній і банків досить різноманітні. Варто відзначити, що сьогодні на українському фінансовому ринку присутні практично всі основні моделі взаємодії страхової компанії та банку, починаючи від традиційного розрахунково-касового обслуговування та розміщення на депозитних рахунках коштів страхових резервів та закінчуючи створенням спільних проєктів у сфері організації комплексного фінансового обслуговування клієнтів.

Загострення конкуренції на фінансовому ринку змушує банківські та небанківські фінансові установи співпрацювати в напрямі вдосконалення та розширення спектру наданих послуг. Результатом такої співпраці між банківськими установами та страховими компаніями є реалізація концепції “bancassurance” (банкострахування), як інтегрованого розвитку ринку банківських та страхових послуг, яка вже досить розповсюджена в світі, проте в Україні тільки починає набирати обертів.

З економічної точки зору страховику вигідно співпрацювати з банком, так він може досягти значної економії фінансових ресурсів, а отже, має можливість запропонувати на ринок страховий продукт за нижчою ціною.

В першу чергу це пов'язано із зменшенням аквізиційних витрат страховика, які за умов банківського страхування є значно нижчими в порівнянні з тими ж витратами при здійсненні класичного страхування, так як зменшуються витрати на оплату послуг страхових агентів та рекламу.

Досить вагомими аргументами на користь “bancassurance”, як зазначають Н. Е. Аванесова та О. В. Марченко [3], є те, що співпраця зі страховою компанією також дозволяє банку ближче підійти до мінімізації власних ризиків, зокрема кредитних, шляхом страхування предмету застави, життя позичальника, ризику непогашення або невчасного погашення кредиту, відповідальності позичальника за непогашення або невчасне погашення кредиту, форс-мажорних ризиків тощо.

“Bancassurance” є досить вигідним також і для споживачів фінансових послуг, так як є дешевшим та адаптованим безпосередньо до їхніх потреб. Окрім цього, спрощуються режими сплати страхових внесків додатково, оскільки вони перераховуються безпосередньо з банківського рахунку. Також для споживача не менш важливим є питання легкості та доступності одержання фінансових послуг, оскільки банківська система в цілому є більш ширшою, ніж система страхових агентств.

Співпраця страхових компаній і банків є взаємовигідною, оскільки для страхових компаній це дає змогу збільшити обсяги продажу страхових продуктів, розширити клієнтську базу та канали збуту, зменшити частку витрат на організацію продажу; для банків це забезпечує страхування ризиків, пов'язаних з банківським бізнесом, покращення конкурентної позиції на ринку, підвищення лояльності з боку клієнтів, зміцнення іміджу. Проте, крім зазначених переваг, інтеграція банків і страхових компаній має й недоліки, головним з яких є монополізація фінансової галузі [4]. Таким чином, переваги співпраці є очевидними як для банків і страхових компаній, так і для клієнта, який отримує легко й недорого спектр послуг, у тому числі банківських і страхових, з гарантованою якістю продукції та послуг (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги співпраці банків та страхових компаній

Для клієнтів	Для банку	Для страхової організації
Зручність	Мінімізація кредитних ризиків	Широке охоплення ринку
Гарантована якість продуктів і сервісу страхової компанії	Розширення продуктового ряду	Збільшення продажів і обсягів страхових премій
Розширення спектра банківських послуг	Значне джерело доходу	Професійна пропозиція страхових послуг
Можливі знижки	Контроль статусу страхування при видачі кредиту	Банківська гарантія

В Україні процес формування банківсько-страхових груп тільки набуває розвитку. Поки в Україні банки і страхові компанії стикаються на обмежених сегментах фінансових послуг, що пропонуються клієнтам. До того ж у страхових компаній багато проблем, які частково вирішуються при створенні банківсько-страхової групи, – недостатня капіталізація, відсутність могутніх збутових мереж, обмеженість набору страхових послуг. Одним із способів нарощування потужностей вітчизняних страхових компаній є об'єднання їх з іншими фінансовими структурами і створення на цій основі нових фінансово-структурних угруповань, здатних задовольнити потреби страхувальників у більш широкому асортименті.

На сьогоднішній день, наприклад, з метою забезпечення широкого спектру страхових послуг для своїх клієнтів “Укрсиббанк” співпрацює з цілою групою страхових компаній, які є лідерами українського ринку: “АХА Страхування”, “АСКА”, “РЗУ Україна”, “Траве” [5].

Підводячи підсумок, варто визначити, що основні перешкоди банкострахування, як каналу поширення страхових послуг в Україні, зумовлені непопулярністю страхування, недосконалістю законодавства, недовірою клієнтів до страхових компаній, неконкурентними діями з боку банківських установ і страхових компаній.

Однак, не зважаючи на недостатню розвиненість вітчизняного фінансового ринку в порівнянні із провідними країнами світу, перспективи розвитку “bancassurance” в Україні все ж таки існують.

Вирішення основних завдань можливе шляхом реалізації наступних положень:

– максимальна консолідація страхового та банківського ринків через створення саморегульованої організації з делегуванням їй частини повноважень регулятора і формуванням механізму безумовності виконання прийнятих рішень усіма професійними учасниками;

– запровадження інституту страхового омбудсмена із законодавчим закріпленням його функцій і важелів впливу насамперед на органи державної влади і управління;

– покладанням контролю за виконанням страховими компаніями та банками своїх зобов’язань перед клієнтами, передбачивши механізми впливу на порушників.

Вирішення цих завдань дозволить не тільки подолати стагнацію, а й стане потужним фундаментом для подальшого стабільного зростання, формування прозорого ринку, де головним пріоритетом стане захист інтересів громадян, зміцнення довіри до страхування як засобу захисту суспільства від нових викликів і підвищення добробуту населення в цілому.

Література

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

2. Закон України “Про страхування” від 07.03.1996 р. № 86/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

3. Аванесова Н. Е. Визначення переваг та недоліків співпраці банку та страхової компанії в формі bancassurance з точки зору зацікавлених сторін / Н. Е. Аванесова, О. В. Марченко // Інноваційний розвиток економіки України: збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук / Наукова організація “Перспектива”. – Дніпропетровськ: “Гельветика”, 2013. – С. 7-10.

4. Зубарев В. Банк і страхування: “за” і “проти” / В. Зубарев // Вісник НБУ. – 2004. – . – С. 32-38.

5. Кремень В. М. Розвиток bancassurance: досвід європейських країн та України / В. М. Кремень // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – № 3 (11). – С. 184-194.